בבית המשפט העליון בירושלים בג"ץ 6467/15

בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

העותרת: **החברה להגנת הטבע**

ע"י ב"כ עוה"ד ישי שנידור ו/או כרמל פומרנץ

ו/או נועה יאיון ו/או טל צפריר

מרח' דוד חכמי 12, תל-אביב 6777812

טל. 077-5472001 פקס. 077-5472003

- נגד -

המשיבים: **1. פקיד הדיג הראשי במשרד החקלאות ופיתוח הכפר**

2. שר החקלאות ופיתוח הכפר

3. שר הגנת הסביבה

ע"י ב"כ מפרקליטות המדינה, משרד המשפטים

רח' צלאח א דין 29 ירושלים

טלפון: 02-6466010 פקס: 02-6467011

4. רשות הטבע והגנים הלאומיים

מרחוב כתובת עם ועולמו 3 ירושלים, 95463

טלפון: 02-5005444 פקס: 02-6529232

בקשה לקיים דיון בעתירה בלוח זמנים מהיר –

לשמיעת העתירה במהלך נובמבר-דצמבר 2015

בית המשפט הנכבד יתבקש לקבוע את העתירה לדיון בלוח זמנים מהיר, כך שתישמע לאחר הגשת תגובת המשיבים לעתירה, ובמהלך החודשים נובמבר-דצמבר 2015.

ואלה נימוקי הבקשה:

העתירה בקליפת אגוז

1. עניינה של העתירה בהחלטת פקיד הדיג הראשי להימנע מקביעה במסגרת רישיונות הדיג לשנת 2016 לדיג בים התיכון, שלוש מגבלות שהוא עצמו סבור, מבחינה מהותית, שצריכות לחול על פעילות הדיג כבר במועד זה.

2. הרקע לדברים הוא קונצנזוס מקצועי על פגיעה מתמשכת במשאב הדגה (הידלדלות דרמטית בדגה, עלייה דרמטית בשלל שמוחזר מת למים, ובהתאם עלייה גדולה ביחידת המאמץ שעל הדייגים להשקיע כדי להשיג אותה תפוקה), ופגיעה קשה – ובחלקה בלתי הפיכה – בסביבה החופית, בערכי טבע מוגנים ואלפי חיות מוגנות בחוק (למשל, אלפי צבי ים בשנה).
3. עמדת הרשויות המוסמכות לענייני הגנת הסביבה, ובראשן המשיבים 3-4, היא, שהיה צריך לקבוע את המגבלות הנ"ל (ואף מחמירות מהן) כבר מזמן, ואי קביעתן המיידית משמעה החרפתה של פגיעה קשה בסביבה.
4. חרף זאת הודיע פקיד הדיג הראשי לעותרת (מבלי שחולק על העמדה המהותית), כי ימתין להשלמת מהלך תיקון תקנות הדיג על-ידי המשיב 2 (מהלך התלוי גם בגורמים נוספים, כמו וועדת הכלכלה של הכנסת – מהלך שאין לדעת מתי יסתיים, אך ברור שלא ייכנס לתוקפו ביום 1/1/2016 בעת כניסת הרישיונות לשנת 2016 לתוקף), ולא יפעיל את סמכות הרישוי הנתונה בידיו לקביעת מגבלות אלה (עת/3).
5. כל זאת, למרות שבעתירה קודמת שהוגשה על-ידי העותרת לבית משפט נכבד זה בתחילת שנה זו נגד פקיד הדיג הוסכם על-ידי המדינה, כי לפקיד הדיג נתונה הסמכות לקבוע ברישיונות הדיג את המגבלות שהתבקשו על-ידי העותרת (פסק הדין מצורף עת/20).
6. לפיכך, לעמדת העותרת, החלטת פקיד הדיג עליה הודיע לעותרת, כי אין בכוונתו להפעיל את סמכות הרישוי הנתונה לו – למרות שאינו חולק מהותית על הצורך בהחלת המגבלות האמורות על פעילות הדיג, ולהמתין להשלמת התקנת התקנות על-ידי רשות אחרת, אינה עולה בקנה אחד עם חובתו על-פי דין – הן פקודת הדיג, והן חוק שמירת הסביבה החופית והחוקים להגנת חיות מוגנות (לעמדת העותרת, עמדתו הנוכחית של פקיד הדיג מהווה גם נסיגה ביחס לעמדה המשפטית שהתקבלה על-ידו, בהתערבות היועץ המשפטי לממשלה, בעקבות העתירה הקודמת).
7. העתירה אינה מבקשת להתערב בשיקול דעתו המקצועי של המשיב 1, ומסתפקת בקביעה ברישיונות הדיג של המגבלות שהוא עצמו סבור שנדרשות. **העתירה מבקשת לחייב את הפעלת הסמכות, ולא להתערב בתוכנה.**
8. בנוסף, משקפת ההחלטה של פקיד הדיג להימנע מקביעת התנאים ברישיונות, גם אי-מתן משקל מתאים לעמדתן של הרשויות הציבוריות המוסמכות ובעלות המומחיות בעניינים הסביבתיים – שיקולים שפקיד הדיג מחויב לשקול מפורשות על-פי סעיף 3(א) לחוק שמירת הסביבה החופית ומכוח העקרונות הכלליים של המשפט הציבורי.
9. עניינו של הסעד הנוסף המתבקש בעתירה הוא החלטתם של המשיבים 1-2 לקבוע את תחום אזורי המצע הסלעי הקשה הראוי להגנה (התנאי הראשון מבין השלושה), על כמחצית בלבד משטחם של אזורים אלה על-פי קביעתו של גורם המחקר הלאומי (המכון לחקר ימים ואגמים), ובניגוד לעמדתם של המשיבים 3-4. העתירה בעניין זה מבקשת אך ורק כי פקיד הדיג יבחן מחדש את החלטתו, תוך מתן משקל מתאים לעמדה המקצועית שהונחה בפניו על-ידי הרשויות המוסמכות.

<u>טעמי הדחיפות</u>

10. רישיונות הדיג הם שנתיים, ומונפקים מדי שנה על-ידי פקיד הדיג לקראת סוף השנה המסתיימת.
11. עניינה של העתירה הוא כאמור בקביעת תנאים ברישיונות הדיג לשנת 2016. כאמור לעיל וכמפורט באופן רחב בעתירה, קיים קונצנזוס מקצועי על הפגיעה הקשה במשאב הדגה, בסביבה ובבעלי חיים עקב אי הטלת המגבלות. לפיכך, עדיף לקבוע את המגבלות האמורות במועד המוקדם ביותר האפשרי.
12. כאמור לעיל, זו גם עמדתו המהותית של פקיד הדיג, כי מגבלות אלה צריכות לחול על פעילות הדיג כבר ב-2016 (הוא הביע את כוונתנו כי התקנות הקובעות את המגבלות הנ"ל ייכנסו לתוקף ב-2016 - עת/21).

13. גם מבחינה בירוקרטית והיערכות בעלי הרישיונות, עדיף לקבוע את התנאים מראש, ולא בדרך של "תיקונים" במהלך השנה.
14. כמפורט בעתירה, המצב הקשה הקיים אינו בגדר "תגלית" חדשה, אשר ניתן לדחות מעט את הטיפול בו. כבר ב-2010 קבע מבקר המדינה כי נדרשים צעדים **מיידיים**. המשיבה 4 דרשה בשנים שלאחר מכן את החלת המגבלות על פעילות הדיג ללא דיחוי. המשיב 2 הודיע ביולי 2014 על הכרה במצב ועל כוונת משרד החקלאות לגבש "תוך חודשיים" רפורמה בענף הדיג. המשיבים 2-1 הצהירו בפני בית המשפט בעתירה הקודמת על הצורך בנקיטת צעדים דחופים, וכי בכוונתם להשלים את כל הפעולות הדרושות בקיץ 2015. פקיד הדיג עצמו הצהיר על כוונתו כי המגבלות יוחלו ב-2016.
15. לפיכך, חשיבות קביעת המגבלות באופן ברור ברישיונות לשנת הדיג הקרובה נועדה להבטיח את בלימת קריסת הדגה בים התיכון, על מנת למנוע פגיעה בפרנסת הדייגים ופגיעה קשה ובלתי הפיכה בסביבה ובבעלי החיים (חלקם מוגנים), ואין לאפשר – בנסיבות שבהן כבר לפני שנים נקבע שיש צורך בפעולה "מיידית" – אובדן של עוד שנה.
16. העתירה מוגשת במועד שנועד לאפשר את בירורה בלוח זמנים סביר, עוד בטרם מתחילה שנת 2016 (שאז, ביום 1/1/2016 נכנסים הרישיונות החדשים לתוקף) (כמו גם זמן מספיק לפני תחילתה של עונת הרבייה), ללא צורך בהגשת בקשות בהולות לדיון דחוף במיוחד וכו'. מטעם זה גם לא המתינה העותרת להנפקת הרישיונות בפועל על-ידי פקיד הדיג, אלא הסתפקה בהודעתו אליה בדבר החלטתו להמתין להשלמת התקנת התקנות.
17. העתירה הקודמת, בג"ץ 1422/15, הוגשה בחודש פברואר, ונומקה בטעם זה של הצורך בסיום התיק טרם עונת הרבייה, בבקשה לקיים דיון דחוף ביותר. בית המשפט נענה לבקשה, אך גם היענותו זו הביאה לשמיעת התיק רק במהלך חודש אפריל, לאחר שעונת הרבייה כבר החלה. לאחר סיום התיק קבע פקיד הדיג – בלחץ הזמנים הדוחק ובנסיבות שהעונה כבר החלה – מגבלות חלקיות ביותר ברישיונות.
18. הפעם, כאמור, מוגשת העתירה בלוח זמנים שמאפשר להימנע מבקשות בהולות, לקיים בירור נאות ולהוציא את הרישיונות לשנת 2016 בהתאם לתוצאות העתירה.
19. לפיכך תבקש העותרת כי במידת האפשר יישמע התיק בפני בית המשפט הנכבד במהלך נובמבר-דצמבר 2015.

כל העובדות הכלולות בבקשה זו הן מתוך העתירה, הנתמכת בתצהירו של מר אלון רוטשילד, עובד העותרת.

ישי שנידור, עו"ד
ב"כ העותרת